

सर्वोच्च अदालत, संयुक्त इजलास
माननीय न्यायाधीश श्री रामकुमार प्रसाद शाह
माननीय न्यायाधीश श्री ज्ञानेन्द्र बहादुर कार्की
०७०-WH-००४२

आदेश

विषय: बन्दीप्रत्यक्षीकरण ।

जिल्ला चितवन रत्ननगर नगरपालिका वडा नं. १३ घर भै हाल काठमाडौं जिल्ला,
किर्तिपुर नगरपालिका वडा नं. १ ट्याड्ढाफाँट बस्ने हाल बन्दी बनाईएका वर्ष १३ निवेदक
को सन्तनु त्रिपाठीको हकमा आमा डा. मालीका प्रसाई १

विरुद्ध

जिल्ला चितवन, रत्ननगर नगरपालिका वडा नं. १३ घर भई हाल काठमाडौं जिल्ला,
किर्तिपुर नगरपालिका वडा नं. १ ट्याड्ढाफाँट बस्ने त्रिभुवन विश्व विद्यालय बायो विपक्षी
टेक्नोलोजी, केन्द्रीय विभागमा दरबन्दी भई ट्रफल रिसर्च सेन्टर किर्तिपुरको टिम
लिडर पदमा कार्यरत डा. गिरीराज त्रिपाठी १

नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ को धारा ३२ तथा १०७(२) बमोजिम यस
अदालतमा दायर हुन आएको प्रस्तुत रिट निवेदनको संक्षिप्त तथ्य एवं ठहर यसप्रकार छ:-

विपक्षी गिरीराज त्रिपाठी र मेरो बीच मिति २०५६।११।२४ गतेका दिन विवाह भएको
थियो । हामी दुईको दाम्पत्य सम्बन्धबाट बन्दी सन्तनु त्रिपाठीको जन्म भएको हो । विपक्षी
गिरीराज त्रिपाठी र मेरो बीचमा मनमुटाव भएकोले सम्बन्ध विच्छेद मुद्दा परी हामी दुईका
बीचमा मिति २०६९।५।१ मा सम्बन्ध विच्छेद हुने गरी मिलापत्र भएको थियो । बन्दी सन्तनु
त्रिपाठी शारीरिक रुपमा अस्वस्थ छन् । सम्बन्ध विच्छेदको मिलापत्र गर्दा छोरा सन्तनु

त्रिपाठीको पालन, पोषण, हेरचाह, शिक्षा दिक्षा म निवेदीकाले गर्ने र बालिग भएपछि कानून बमोजिम विपक्षीबाट अंश पाउने शर्त बमोजिम निज सन्तनु त्रिपाठी निरन्तर रुपमा मसँग बस्दै आएका थिए र निजको शिक्षा दिक्षा औषधी उपचार मैले नै गर्दै आएकी थिए । यसै बीचमा विपक्षीले २०७०।९।१९ गतेका दिन २ महिनाका लागि मेरो छोरा सन्तनु त्रिपाठीलाई लिएर गएका थिए । छोरालाई लिएर गए पश्चात मलाई छोरासँग भेटघाट गर्न फोन सम्पर्क गर्न नदिइएकोले हाल निज छोरालाई के कुन अवस्थामा राखिएको छ सो बारे केही जानकारी नभएकोले बन्दीप्रत्यक्षीकरणको आदेशद्वारा मेरो छोरालाई मुक्त गरी मेरो जिम्मा लगाई पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको निवेदन पत्र ।

यसमा के कसो भएको हो ? निवेदकको माग बमोजिमको आदेश किन जारी हुन नपर्ने हो ? माग बमोजिमको आदेश जारी गर्न नपर्ने कुनै आधार र कारण भए यो आदेश प्राप्त भएका मितिले बाटाका म्याद बाहेक ३ दिन भित्र लिखित जवाफ लिई आफैं वा आफ्नो प्रतिनिधि मार्फत उपस्थित हुन भनी रिट निवेदनको १ प्रति नक्कल साथै राखी विपक्षीलाई सम्बन्धित जिल्ला अदालत मार्फत सूचना पठाई लिखित जवाफ परेपछि नियम बमोजिम पेश गर्नु । साथै पेशीका दिन सन्तनु त्रिपाठीलाई इजलास समक्ष लिई उपस्थित हुन विपक्षी बाबु डा. गिरीराज त्रिपाठी र सो दिन स्वयं इजलास समक्ष उपस्थित हुन डा. मालिका प्रसाईलाई निजको वारेस मार्फत सूचना दिनु भन्ने व्यहोराको यस अदालतको मिति २०७०।१०।२३ को आदेश ।

म प्राध्यापन पेशामा संलग्न सचेत नागरिक हुँ । निवेदकसँगको बैबाहिक जीवनबाट छोरा सन्तनुको जन्म भएको हो । छोरा अटिजमबाट ग्रसित छ । मेरो र निवेदीका मालिका प्रसाई बीचको सम्बन्ध विच्छेद मुद्दामा निजले अंश लिई सम्बन्ध विच्छेद गरेकोमा सो तथ्य लुकाएको अवस्था छ । छोराको उपचारको लागि मेडिकल साईन्समा तोकिएको उपचार विधि छैन । निजको लागि विशेष स्याहार, सुविधा र हेरचाह आवश्यक पर्दछ । सम्बन्ध विच्छेद गर्दा छोरा निज मालिका प्रसाईसँग रहने शर्त बमोजिम निजले सन्तनुको जिम्मा लिएपछि मानसिक रोगी बच्चा राख्ने होस्टेलमा राख्न थालिन । यस वर्षको तिहारदेखि निज निवेदीका छोरालाई भेट्न होस्टेलमा जान छाडेको, होस्टेलको शुल्क समेत नतिरेको र सम्पर्कमा समेत नरहेको

भन्ने थाहा पाएपछि छोरोलाई भेट्न जाँदा छोराको स्वास्थ्य अवस्था बिग्रीएको र छोरोले उक्त होस्टलमा बस्दीन भनेकाले जिल्ला बाल कल्याण समितिमा निवेदन दिई विपक्षी निवेदीका र छोरा सन्तनु समेत बालकल्याण समितिमा उपस्थित भई छलफल हुँदा छोरोले होस्टेलमा बस्न नमानेको साथै निवेदीकाले पनि छोरोलाई साथमा राख्न नमानेपछि उक्त समितिमा भएको निर्णय बमोजिम छोरा मेरा जिम्मामा रहेका हुन् । यसरी कानून बमोजिमको निकायबाट निर्णय भई छोरा मेरो जिम्मामा रहेको तथ्य लुकाई विपक्षी अदालत प्रवेश गरेको अवस्था छ । विपक्षी निवेदीकाले छोराको संरक्षण नगर्ने, बच्चा राख्न सकिदैन भन्ने, पूर्ण वेवास्ता गर्ने गरेपछि बालबालिकाको हित संरक्षणका लागि स्थापना गरिएको निकायमा उपस्थित भई छोराको इच्छा बमोजिम मैले संरक्षकत्व ग्रहण गरेको अवस्थालाई बालक अपहरण गऱ्यो, बन्दी बनायो भन्नु बन्दीप्रत्यक्षीकरणको स्थापित विधिशास्त्र विरुद्ध छ । छोरा सन्तनु त्रिपाठी मसँगै राखेको छु । छोराको स्वास्थ्य, औषधी र खानपानमा राम्रो हेरचाह गर्दै आईरहेको छु । छोरासँगको भेटघाटका सम्बन्धमा निवेदीकाले लगाएका सबै आरोप गलत हुन् । निज छोरोलाई मैले नै राख्न पाउनु पर्दछ भन्ने कुनै दावी छैन । निज विपक्षीले वेवास्ता गरेपछि मैले नाबालक छोराको संरक्षकत्व ग्रहण गरेको हुँ । सार्वजनिक रुपमा बेईज्जत गर्ने दुराशयले भएको तथ्यलाई लुकाई निवेदीका अदालत प्रवेश गरेको अवस्था हुँदा रीट निवेदन खारेज गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको विपक्षी गिरीराज त्रिपाठीको लिखित जवाफ ।

नियम बमोजिम साप्ताहिक तथा दैनिक पेशी सूचीमा चढी इजलास समक्ष पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा निवेदक तर्फका विद्वान अधिवक्ताद्वय सुषमा गौतम र नन्दुराज आचार्यले बालकको स्वास्थ्य अवस्था राम्रो छैन । बाल कल्याण समितिमा भएको सम्झौता बमोजिम बालकको संरक्षकत्व र पालनपोषणमा चित्त नबुझी जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा जाँदा अस्वस्थताको प्रमाण ल्याउन भनियो । बालकको संरक्षकत्व टुटी सकेपछि बालकको स्वास्थ्य अवस्थाको प्रमाण ल्याउन सक्ने अवस्था भएन । बालकसँग आमालाई भेट्न नदिएको अवस्था छ । बन्दीप्रत्यक्षीकरणको आदेशद्वारा विपक्षीको कब्जाबाट मुक्त गरी निवेदीकालाई निजको छोरा जिम्मा लगाई दिने आदेश हुनु पर्दछ भनी बहस प्रस्तुत गर्नु भयो । विपक्षी तर्फका विद्वान अधिवक्ताद्वय टिकाराम भट्टराई र प्रवर्ल शर्माले प्रस्तुत विवादमा बदनीयत राखी

बालक छोरालाई थुनामा राखिएको अवस्था होइन । निवेदीका र विपक्षीका बीच चलेको सम्बन्ध विच्छेद मुद्दामा भएको मिलापत्र बमोजिम निवेदीकाले बालकको जिम्मा लिएपछि निज बालकको हेरविचार, लालन पालन र स्वास्थ्य परीक्षण जस्ता काम नगरेकोले जिल्ला बालकल्याण समितिको रोहवरमा दुवै पक्षको सहमती र स्वीकृतिमा कागज गरी बाबुले जिम्मा लिएको अवस्थामा सत्य तथ्य लुकाई निवेदन दावी लिएको हुँदा निवेदीकाको माग बमोजिम बन्दीप्रत्यक्षीकरणको आदेश जारी गर्नुपर्ने अवस्था छैन । रीट निवेदन खारेज हुनुपर्दछ भनी बहस प्रस्तुत गर्नु भयो ।

निवेदीका र विपक्षी दुवै तर्फका कानून व्यवसायीले प्रस्तुत गर्नु भएको बहस जिकिर सुनी मिसिल संलग्न काजजातको अध्ययन गर्दा शारीरिक रुपमा अस्वस्थ अवस्थाको आफ्नो बालक छोरालाई विपक्षीले आफ्नो कब्जामा लिई भेटघाटसम्म गर्न नदिई बन्दी अवस्थामा राखेको हुँदा बन्दीप्रत्यक्षीकरणको आदेशद्वारा कब्जामुक्त गराई आफ्नो जिम्मा लगाई पाउँ भन्ने मुख्य निवेदन माग दावी र निवेदीकाको निवेदन दावी भुत्ता हो । मैले आफ्नै छोरालाई गैर कानूनी रुपमा बन्दी बनाएको भन्ने आरोप गलत हो । निवेदीका र मेरो बीचमा सम्बन्ध विच्छेद मुद्दामा भएको मिलापत्र बमोजिम निवेदीकाले बालक छोरालाई जिम्मा लिएपछि निजको हेरचाह, स्याहार सुसार र स्वास्थ्य अवस्थाका सम्बन्धमा हेलचेक्राई गरी वास्ता नगरी छाडेकोले बाल कल्याण समितिका पदाधिकारीको रोहवरमा मैले संरक्षकत्व ग्रहण गरेको हुँदा निवेदन दावी खारेज हुनुपर्दछ भन्ने समेतको लिखित जवाफ रहेको प्रस्तुत रीट निवेदनमा निवेदकको माग दावी बमोजिम आदेश जारी हुने नहुने के रहेछ सोही विषयमा निर्णय दिनु पर्ने देखियो ।

निर्णय तर्फ विचार गर्दा, निवेदीका डा. मालिका प्रसाई र विपक्षी डा. गिरीराज त्रिपाठी बीचको दाम्पत्य सम्बन्धबाट बालक सन्तनु त्रिपाठीको जायजन्म भएपछि यी दुईका बीचमा पारिवारीक सम्बन्धमा खटपट आएकोले निवेदीकाले विपक्षीको विरुद्धमा अंश दावी सहितको सम्बन्ध विच्छेद मुद्दा दायर गरी उक्त मुद्दामा मिलापत्र भई सम्बन्ध विच्छेद भएको तथ्यमा दुवै पक्षको मुख मिलेको देखिन्छ । कुनै बालकले आफ्नो प्राकृतिक संरक्षकसँग रही बस्न र बाँच्न पाउने हक कानून प्रदत्त हक मात्र नभई जन्मसिद्ध तथा प्राकृतिक हक मानिन्छ ।

नाबालकको संरक्षकत्वका सम्बन्धमा मुलुकी ऐन, २०२० को लोगने स्वास्नीको महलको ३ नं.को देहाय १ ले “नाबालकलाई आमाले आफै पाल्न चाहेमा निजैले र निजले पाल्न नचाहेमा बाबुले पाल्नु पर्छ” भन्ने व्यवस्था गरेको देखिन्छ । उक्त व्यवस्था बमोजिम कुनै नाबालकको संरक्षकत्व आमाले स्वेच्छिक रुपमा ग्रहण गर्ने र आमाले संरक्षकत्व ग्रहण नगरेमा बाबुले बाध्यात्मक रुपमा ग्रहण गर्नु पर्ने हुन्छ । उक्त नम्बरको देहाय ३ ले “आमा बाबु दुवैको मञ्जुरी भएमा त्यस्तो नाबालकलाई आमा बाबु मध्ये कुनैले वा आलोपालो गरी पाल्न पाउँछ” भन्ने व्यवस्था रहेको देखिन्छ । उल्लेखित व्यवस्थाहरुले बालकलाई आमाले प्राकृतिक संरक्षकको हैसियतले आफ्नो भूमिका निभाउन नसक्ने अवस्थामा बाबुले संरक्षकत्व ग्रहण गर्नु पर्ने र आमा बाबु दुवैको मञ्जुरी भएमा आमा बाबु मध्ये कुनै एकले संरक्षकत्व ग्रहण गर्न सक्ने नै देखिन्छ ।

त्यसै गरी बालकलाई बाबु अथवा आमालाई भेटघाट दिने सम्बन्धमा बालबालिका सम्बन्धी नियमावली, २०५१ को नियम ३० ले “बालकलाई बाबु, आमासंग भेटघाट गर्न दिने पटक वा साथ बस्न दिने अवधिको सम्बन्धमा बाबु र आमाको बीच मतैक्य हुन नसकेमा वा बाबु वा आमासंग भेटघाट गर्न वा बस्न दिँदा बालकको हितको प्रतिकूल हुने भई त्यस्तो भेटघाट वा साथ बस्नबाट रोक लगाउन चाहने बाबु वा आमाले त्यसको कारण खोली बाल अदालत वा सो अदालत गठन नभएसम्म सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा निवेदन दिन सक्नेछ” भन्ने व्यवस्था गरेको पाइन्छ ।

यी निवेदीका र विपक्षीका बीच चलेको अंश दावी सहितको सम्बन्ध विच्छेद मुद्दामा काठमाडौं जिल्ला अदालतमा मिलापत्र हुँदा वादीको नाममा खरीद गरेको जग्गा निजको अंश भाग वापत दिने गरी बालक छोराको संरक्षकत्व यी निवेदीकाले नै लिने र बालक छोराको आफ्नो पितासँग भेटघाट गर्न चाहेमा तथा निजको पिताले आफ्नो सन्तानसँग भेटघाट गर्न चाहेमा सो अनुसार बेलाबेलामा भेटघाट गर्न पाउने गरी सम्बन्ध विच्छेद मुद्दामा मिति २०६९।५।१ मा मिलापत्र गरी सम्बन्ध विच्छेद भएको कुरा मिसिल संलग्न उक्त सम्बन्ध विच्छेद मुद्दाको मिलापत्रको प्रतिलिपिबाट देखिन्छ । निवेदीका र विपक्षीका बीचमा मिति २०६९।५।१ मा सम्बन्ध विच्छेद भएपछि सम्बन्ध विच्छेद मुद्दामा उल्लेख भएको शर्त बमोजिम

बालक छोराको संरक्षकत्वको जिम्मा यी निवेदीकाले लिएकोमा अटिजम रोगबाट अस्वस्थ अवस्थामा रहेका छोरालाई मानसिक रोगीहरु राख्ने होस्टलमा राखिएको, उपयुक्त स्याहार सुसार नगरिएको, खानपिनमा समेत वेवास्ता गरेको समेतका आधार उल्लेख गरी विपक्षी गिरीराज त्रिपाठीले छोराको संरक्षकत्वका सम्बन्धमा जिल्ला बाल कल्याण समिति काठमाडौंमा दिएको निवेदनका सम्बन्धमा दुवै पक्ष उपस्थित भई सहमती कागज भएको देखिन्छ ।

उक्त कागज व्यहोरामा निवेदीका र विपक्षी पति पत्नी भएको र निजहरु बीच २०६९।५।१ मा सम्बन्ध विच्छेद हुने गरी काठमाडौं जिल्ला अदालतमा मिलापत्र भएको र सो मिलापत्रमा छोरा सन्तनुको हकमा आमाले पालन पोषण गर्ने र बालिग भएपछि बाबुले अंश दिनुपर्ने समेत उल्लेख भएको व्यहोरा खुलाई यी निवेदीका मालिका प्रसाईले बालक छोरा सन्तनुको पालन पोषण गर्न नसकेको र छोराले पनि बुबासँग बस्ने इच्छा प्रकट गरेकोले बालकको सर्वोत्तम हितका लागि बालकको इच्छा बमोजिम बुबासँग बस्ने र बालकले चाहेसम्म बुवाले संरक्षकत्व प्रदान गर्ने र बालकले पुनः आमासँग बस्ने इच्छा जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा आई प्रकट गरेमा र उक्त कार्यालय विश्वस्त भएमा बालकको इच्छा बमोजिम हुने गरी निवेदीका मालिका प्रसाईले सन्तनु त्रिपाठीलाई बाबु गिरीराज त्रिपाठीको जिम्मा लगाई दिएको र बाबु डा. गिरीराज त्रिपाठीले जिम्मा लिएको व्यहोरा उल्लेख गरी कागज गरी बालक जिम्मा लगाउने र जिम्मा लिने गरेको देखिन्छ । साथै उक्त सहमती पत्रमा बालकको संरक्षकत्व तथा पालन पोषणका सम्बन्धमा प्रत्येक दुई दुई महिनामा उजुरी गर्न सक्ने र जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा उपस्थित भई बालकले आमासँग बस्ने इच्छा प्रकट गरेमा निजको इच्छा बमोजिम हुने भनी उल्लेख भएको देखिन्छ ।

जिल्ला बाल कल्याण समिति काठमाडौंमा जिल्ला प्रशासन कार्यालय काठमाडौंका सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी, सरकारी वकील र जिल्ला बाल कल्याण समिति काठमाडौंका बाल अधिकार अधिकृतको रोहवरमा यी निवेदीका र विपक्षीका बीचमा भएको मिति २०७०।९।१९ को कागज व्यहोराबाट बालक छोरालाई निवेदीका आमाले राम्रो हेरविचार र पालन पोषण गर्न नसकेकोले आमाको मञ्जुरी र बालक छोराको इच्छा बमोजिम बाबुले पालन पोषण शिक्षा दिक्षा गर्ने भनी जिम्मा लिएको भन्ने तथ्य व्यहोरा थाहा जानकारी हुँदा

हुदै यी निवेदीकाले उक्त कुरा लुकाई छोरा सन्तनुलाई बाबुले गैर कानूनी रुपमा थुनामा राखेको भनी जिकीर लिएको देखिन्छ । बन्दीको अवस्था सृजना हुन कुनै पनि व्यक्तिलाई गैरकानूनी रुपमा बदनीयत वा प्रवृत्त भावना लिई निजको वैयक्तिक स्वतन्त्रताको अपहरण गरेको हुनु पर्दछ । प्रस्तुत विवादमा त्यस्तो अवस्था नभई बालबालिकाको हितका लागि गठित जिल्ला बाल कल्याण समितिमा उपस्थित भई आमा बाबुको सहमती र बालक छोराको इच्छा बमोजिम बाबुले बालक छोराको संरक्षकत्व ग्रहण गरेकोलाई गैरकानूनी रुपमा थुनामा राखेको वा अपहरण गरी गैर कानूनी कब्जामा राखेको वा बन्दी बनाएको भन्न मिल्ने हुदैन ।

साथै जिल्ला बाल कल्याण समिति काठमाडौंमा निवेदीका र विपक्षीका बीचमा मिति २०७०।१।१९ मा भएको उक्त कागज बमोजिम बालकको संरक्षकत्व र पालन पोषणका सम्बन्धका चित्त नबुझे प्रत्येक दुई दुई महिनामा जिल्ला प्रशासन कार्यालय, काठमाडौंमा उजुर गर्न सकिने कुरामा दुवै पक्ष सहमत भएको देखिन्छ । यी निवेदीकालाई बालकको संरक्षकत्वका सम्बन्धमा चित्त नबुझेको भए आपसी सहमतीका आधारमा निर्धारण गरेको प्रक्रिया बमोजिम २ महिनापछि यी निवेदीका जिल्ला प्रशासन कार्यालय, काठमाडौंमा जानु पर्नेमा सो निकायमा नगई सहमती पत्रमा उल्लेख भएको २ महिनाको अवधि व्यतित नहुँदै आफ्नो सहमती समेतका आधारमा बालकको संरक्षकत्व ग्रहण गरेको कार्यलाई गैर कानूनी थुना भनी प्रस्तुत रिट निवेदन दिएको देखिन्छ । बालकको संरक्षकत्व ग्रहण सम्बन्धमा चित्र नबुझेको अवस्थामा मुलुकी ऐन, २०२० को लोग्ने स्वास्नीको महलको ३ नं. बमोजिम वा बालबालिका सम्बन्धी नियमावली, २०५१ को नियम ३० बमोजिमको उपचार खोज्नु पर्नेमा निवेदीकाले सो पनि गरेको देखिएन । यसरी बैकल्पिक उपचारको व्यवस्था हुँदा हुँदै त्यस्तो उपचार नखोजी रिट क्षेत्राधिकार प्रयोग हुन सक्ने पनि हुदैन ।

यसरी यी निवेदीकाले आफ्नो मञ्जुरीले प्रमुख जिल्ला अधिकारीको संयोजकत्वमा गठन हुने कानून बमोजिमको निकाय जिल्ला बाल कल्याण समिति, काठमाडौंमा उपस्थित भई बालकको इच्छा र आमा बाबुको सहमतीका आधारमा गरेको कागज बारे केही उल्लेखै नगरी तथ्य लुकाई बन्दी प्रत्यक्षीकरणको रिट निवेदन दिएको देखिदा यी निवेदीका सफा हात लिई अदालत प्रवेश गरेको देखिएन । आफ्नो मञ्जुरी र बालक छोराको इच्छा बमोजिम निज

बालक सन्तनु त्रिपाठीलाई निजको बाबु यी विपक्षीको जिम्मा लगाएकोमा गैर कानूनी रुपमा राखेको भन्ने कथन तथ्यहिन, आधारहीन एवं भ्रुष्टा देखिन आएको छ । कुनै बालक आमाको मञ्जुरीले बाबुको संरक्षकत्वमा रहेकोलाई गैर कानूनी थुनामा राखेको भन्न नमिल्नुका साथै तथ्य लुकाई कानुन बमोजिम भईरहेको उपचार प्रक्रिया अवलम्बन नगरी प्रस्तुत रिट निवेदन दिएको र निज बालक आफ्नो जैविक पिताको संरक्षकत्वमा रहेको हुँदा गैर कानूनी रुपमा बन्दी रहेको भनी भन्न नमिल्ने हुनाले माग बमोजिमको आदेश जारी गर्नुपर्ने आधार कारण र अवस्था विद्यमान नहुँदा प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ । दायरीको लगत कट्टा गरी मिसिल नियमानुसार गरी बुझाई दिनु ।

न्यायाधीश

उक्त रायमा सहमत छु ।

न्यायाधीश

इजलास अधिकृत:-भद्रकाली पोखरेल

कम्प्युटर गर्ने:- रामशरण तिमिल्सिना

इति सम्बत् २०७० साल फागुन ३० गते रोज ६ शुभम् .....।